

בביתו טמאה וטהרה שאפלו בן אדם שהוא טמא ולא יכל להתקרב לביתו. או ידע אברהם שזה טמא הוא, (ועשה) [לא היה משמש בביתו, עד שעשה] לו טבילה, או עשה לו לשומר שבעה ימים כפראוי לו בביתו, וכך זה בודאי.

בא ראה, כתוב (דברים כג) איש אשר לא יהיה טהור מקרה לילה וגו'. מה תקנתו? והיה לפנות ערב ירחץ במים. ארעה בו טמאה אחרת, כמו זיבה (טמאת צרעת או נדה) או טמאת נדה שהיו שתי טמאות, לא מספיק לו באותה טבילה (משום) בין שארע לו קרי קדם שקבל טמאה אחרת (משום) בין שארע לו אחר כך.

ואברהם ושרה היו מתקנים טבילה לכלם, הוא לגברים והיא לנשים. מה הטעם עסק אברהם לטהר בני אדם? משום שהוא טהור ונקרא טהור, שכתוב (איוב יד) מי יתן טהור מטמא לא אחד. טהור - זה אברהם שיצא מתרח. רבי שמעון אמר, כדי לתקן את אותה הדרגה של אברהם, ומה? מי"ם (חסד). לכן התקין לטהר בני העולם במים. ובשעה שהזמין את המלאכים, בראשית דבריו מה כתוב? יקח נא מעט מים, כדי להתחזק באותה דרגה שהמים שרויים בה, ומשום כך היה מטהר את כל בני האדם מהכל. מטהר אותם מצד של עבודה זרה, ומטהר אותם מצד הטמאה. וכמו שהוא מטהר את האנשים, כך גם שרה מטהרת את הנשים, ונמצא שכל מי שבא אליהם טהורים מהכל.

בא ראה שאברהם נטע אילן בכל מקום שדיורו שם, ולא היה עולה בכל מקום פראוי, פרט לשעה שדיורו היה בארץ פנען, ובאותו

איהו קא אכיל ובגין כך אקריב קמייהו ואכלי, ונטיר אברהם בביתיה דכנא ומסאבותא, דאפילו בר נש דאיהו מסאב (לא יכול לקרנא לביתיה ברין ידע אברהם דהא מסאב איהו ועביר) (נ"א לא הנה משמש בביתיה, עד דעביר) ליה טבילה, או עביר ליה לנטרא שבעה יומין כדקא חזי ליה בביתיה, והכי הוא ודאי.

תא חזי כתיב, (דברים כג) איש אשר לא יהיה טהור מקרה לילה וגו'. מאי תקנתיה, והיה לפנות ערב ירחץ במים. אערע ביה טמאה (דף קב ע"ב) אחרא כגון זיבה או (נ"א סנירו או נדה) סגירת נדה דהווי תרי מסאבו, לא סגי ליה בההיא טבילה (גניז) בין דארע ביה קרי קדם דקביל טמאה אחרא (גניז) בין דארע ביה לבתר.

ואברהם ושרה הוו מתקני טבילה לכלהו, איהו לגברי ואיהי לנשי. מאי טעמא אעסק אברהם לדפאה לבני נשא, בגין דאיהו טהור ואקרי טהור. דכתיב, (איוב י"ד) מי יתן טהור מטמא לא אחד. טהור דא אברהם דנפק מתרח.

רבי שמעון אמר בגין לתקנא ההוא דרגא דאברהם, ומאן איהו מי"ם. בגין כך אתקין לדפאה בני עלמא במיא. ובשעתא דאזמין למלאכין, שירותא דמלוי מה כתיב יוקח נא מעט מים. בגין לאתתקפא בההוא דרגא דמיין שראן פה. ובגיני כך הוה מדפי לכל בני נשא מפלא. מדפי לון מסטרא דעבודה זרה, ומדפי לון מסטרא דמסאבא, וכמה דאיהו מדפי לגוברין הכי נמי שרה מדפאת לנשין, ואשתפחו כלהו דאתין לגבייהו דכין מפלא.

תא חזי, אילנא נטע אברהם בכל אתר דדיוריה תמן, ולא הוה סליק

אילן הנה יודע מי שנאחז בקב"ה ומי שנאחז בעבודה זרה.

מי שנאחז בקב"ה, היה האילן פורש ענפיו ומכסה על ראשו ועושה עליו צל נאה. ומי שנאחז בצל של עבודה זרה, אותו האילן היה מתעלה, וענפיו היו עולים למעלה. אז היה יודע אברהם ומזהיר אותו, ולא זו משם עד שנאחז באמונת הקדוש ברוך הוא. וכך מי שהוא טהור (ו"א קב) מקבל אותו האילן, ומי שהוא טמא אינו מקבל אותו. אז ידע אברהם והיה מטהר אותם במים. ומעין מים היה תחת אותו אילן, ומי שצריך טבילה מיד המים עולים אליו, ועולים ענפי האילן, אז ידע אברהם שהוא טמא וצריך מיד טבילה. ואם לא, יבשו המים, ואז ידע שרוצה להטמא ולהשמר שבעה ימים.

ובא וראה, שאפלו בשעה שהזמין את המלאכים אמר להם והשענו תחת העץ כדי לראות ולבדק אותם, ובאותו אילן היה בודק את כל בני העולם. והסוד [כנגד] משום הקדוש ברוך הוא [עשה] אמר שהוא עץ החיים לכל, ולכן והשענו תחת העץ, ולא תחת עבודה זרה.

ובא וראה, כשחטא אדם, הוא חטא בעץ הדעת טוב ורע, שכתוב ומעץ הדעת וגו', והוא חטא בו וגרם מות לעולם. מה כתוב? ועתה פן ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים וגו' [וגרם מות לכל בני העולם]. וכשבא אברהם, התקין את העולם עם אילן אחר, שהוא עץ החיים, והודיע את האמונה לכל בני העולם.

ביה חב וגרם מותא לעלמא. מה כתיב ועתה פן ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים וגו'. (וגרם מותא לכל בני עלמא) וכד אתא אברהם באילנא אחרא אתקין עלמא דהוא אילנא דחיי ואודע מהימנותא לכל בני עלמא:

בכל אתר פדקא יאות, בר בשעתא דדיווריה בארעא דכנען, ובההוא אילנא הוה ידע מאן דאתאחיד ביה בקדשא בריך הוא ומאן דאתאחיד בעבודה זרה.

מאן דאתאחיד בקדשא בריך הוא, אילנא הוה פריש ענפוי וחיפי על רישיה ועביד עליה צלא יאה, ומאן דאתאחיד בסטרא דעבודה זרה ההוא אילנא הוה אסתלק וענפוי הוו סליקין לעילא. פדין הוה ידע אברהם ואזהיר ליה, ולא אעדי מתמן עד דאתאחיד במהימנותא דקדשא בריך הוא, והכי מאן דאיהו דכיא (ו"א ל"ג הכי) מקבל ליה אילנא. מאן דאיהו מסאב לא מקבל ליה. פדין ידע אברהם ומדפי לון במיא.

ומעיינא דמיא הוה תחות ההוא אילנא, ומאן דצריך טבילה מיד מיין סלקין לגביה, ואילנא אסתלקין ענפוי, פדין ידע אברהם דאיהו מסאבא ובעי טבילה מיד, ואם לאו מיא נגיבן פדין ידע דבעי לאסתאבא ולאסתמרא שבעה יומין.

תא חזי, דאפילו בשעתא דאזמין לון למלאכין אמר לון והשענו תחת העץ בגין למחמי ולמבדק בהו, ובההוא אילנא הוה בדיק לכל בני עלמא. ורזא (לקבל) בגין קדשא בריך הוא קא (עביד) אמר דאיהו אילנא דחיי לכללא, ובגין כן והשענו תחת העץ ולא תחת עבודה זרה.

ותא חזי, פד חב אדם, בעץ הדעת טוב ורע חב, דכתיב ומעץ הדעת וגו' ואיהו